

Vantaan kaupungin eroaminen Samkommunen för Västra Nylands folkhögskola - kuntayhtymästä

VD/7784/00.01.00.01/2023

PT/AV/K-ML/RK-K/OL/MT

Samkommunen för Västra Nylands folkhögskola (VNF) on ruotsinkielinen kuntayhtymä, joka omistaa ja ylläpitää kansanopistoa. VNF tarjoaa yksivuotisia opintoja, jotka valmistavat sekä jatko-opintoihin että työelämään.

Vantaan osuus kuntayhtymässä on 3,12 %. Muut jäsenkunnat ovat Raasepori (56,26 %), Kirkkonummi (12,5 %), Hanko (9,38 %), Inkoo (9,38 %), Kauniainen (3,12 %), Espoo (3,12 %) ja Siuntio (3,12 %). Vantaan kaupungilla ei ole edustajaa kuntayhtymän hallituksessa eikä tarkastuslautakunnassa.

Kansanopiston opiskelijamäärä on pitkään ollut laskeva. VNF:n tarkastuslautakunnan vuoden 2022 arviointikertomuksen mukaan kirjoilla olevien, pitkien linjojen opiskelijamäärä on pudonnut vuosina 2010–2022 178,5 opiskelijasta 63,5 opiskelijaan. Opintoviikkojen määrä on samana ajanjaksona pudonnut 60 %. Elokuussa 2023 opinnot aloitti 64 opiskelijaa. Kansanopiston vuosikurssin opiskelijamäärä pienenee samalla kun toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoja on lisätty. Tämä haastava tilanne on todettu myös arviointikertomuksessa.

Vantaalta on kuntayhtymän vuoden 2024 talousarvion mukaan opistossa 2 opiskelijaa (2023: 1 opiskelija).

Kuntayhtymän talous

Kuntayhtymän perussopimuksen 17 §:n mukaan kuntayhtymä pyrkii rahoittamaan kansanopistotoiminnan valtionosuuksilla, opiskelijamaksuilla ja muilla tuloilla. Määrä, joka tarvitaan talousarvion mukaan valtionosuuksien, opiskelijamaksujen ja muiden tulojen lisäksi menojen kattamiseen, kerätään tilikauden aikana maksuosuuksina jäsenkunnilta. Jäsenkunnan maksuosuus määräytyy kunnasta kirjoilla olevien opiskelijoiden määrän suhteessa.

Vuonna 2023 jäsenkuntien yhteenlaskettu maksuosuus oli 80 000 euroa kuten se on ollut jo useita vuosia. Vuodelle 2024 se on 100 000 euroa, josta Vantaan osuus on 6 557,38 euroa.

VNF toimitti syyskuussa 2023 jäsenkunnille avustusanomuksen opistokiinteistön peruskorjaushankkeen kustannuksiin osallistumisesta. Jäsenkunnilta anottiin yhteensä 177 746,17 euroa, josta Vantaan osuus on 5 545,68 euroa.

Kaupunginhallitus päätti 31.10.2023 (§ 8), ettei avustusta myönnetä. Myöskään muut jäsenkunnat Raaseporia lukuun ottamatta eivät myöntäneet avustusta.

Henkilöstö- ja konsernijohtaja päätti 31.10.2023 (§ 52/2023) antaa yhtymäkokousedustajalle menettelyohjeen vastustaa talousarvion hyväksymistä peruskorjaushankkeen osalta. Hankkeen rahoitus ei valtaosan jäsenkunnista hylättyä kuntayhtymän avustusanomuksen ollut yhtymäkokouksen ajankohtana selvillä. Myöskään hankkeen laajuus tai tarkempi kustannusarvio ei ollut vielä selvillä.

VNF:n varsinainen yhtymäkokous päätti 31.10.2023 kuitenkin hyväksyä vuosien 2024–2026 rahoitussuunnitelman investointibudjetteineen sekä talousarvion 2024 VNF:n hallituksen esityksen mukaisesti. Näin siitä huolimatta, että kuntayhtymän kahdeksasta omistajakunnasta seitsemän vastusti investointibudjetin hyväksymistä peruskorjaushankkeen osalta ja äänesti kuntayhtymän hallituksen esitystä vastaan. Raaseporin kaupunki 56,26 %:n omistusosuudellaan ja äänimäärällään pystyi yksin päättämään rahoitussuunnitelmasta investointisuunnitelmineen.

Kuntayhtymän talousarviosta ja investoinneista päätettäessä tulisi ottaa huomioon myös muiden jäsenkuntien näkemykset rahoituksesta, jotta kustannuksista voitaisiin keskustella ja muodostaa yhteinen näkemys. Investointipäätökset tulisi perustaa kuntayhtymän tulevaan toiminnan laajuuteen ja tarpeeseen, joista jäsenkunnilla tulisi olla yhteinen käsitys.

Tässä tapauksessa myös VNF:n tiedottaminen asiasta on ollut puutteellista ja suurinta jäsenkuntaa suosivaa, koska ensimmäinen yhteydenotto muille jäsenkunnille kuin Raaseporille tuli lausuntopyyntökirjeenä vasta 15.9.2023. Raaseporille avustuspyyntö on esitetty keväällä 2023 ja muilta jäsenkunnilta anotut avustussummat ovat perustuneet Raaseporin myöntämän avustuksen määrään. Useiden jäsenkuntien yhteisen kuntayhtymän toiminta ei voi perustua siihen, että yksi jäsenkunta valmistelee ja päättää asiat itsenäisesti.

Kuntayhtymästä eroaminen

Kuntalain 62 §:n mukaan jäsenkunta voi erota kuntayhtymästä. Jos muuta ei ole perussopimuksessa sovittu, eroaminen tapahtuu kalenterivuoden päättyessä jäsenkunnan ilmoitettua eroamisesta vähintään vuotta aikaisemmin.

Yhdellä jäsenkunnalla oleva yksinkertainen enemmistö yhtymäkokousasioista päätettäessä ja Raaseporin yksipuolinen toimiminen investointien suunnittelussa on muun muassa edellä mainituista syistä osoittautunut ongelmalliseksi.

Kuntayhtymän ylläpitämässä opistossa opiskelee vuonna 2024 vain 2 vantaalaista opiskelijaa (v. 2023 vain yksi opiskelija). Opiston opiskelijoiden asemaan ei vaikuta se, onko heidän kotikuntansa kuntayhtymän jäsen. Nykyisten tai tulevien vantaalaisten opiskelijoiden opinto-oikeus ei siten ole riippuvainen siitä, onko Vantaa jäsenkunta vai ei.

Kaupunginvaltuuston 21.9.2020 § 7 hyväksymien konserniyhteisöjen yleisten omistajapoliittisten linjausten mukaan kaupunki on mukana kuntayhtymissä joko sen vuoksi, että kaupunki on lakisääteisesti velvollinen kuulumaan kuntayhtymään tai siksi, että kaupunki tuottaa osan peruspalveluistaan kuntayhtymien kautta (kohta 3.2). **Kasvatuksen ja oppimisen toimialan** mukaan kuntayhtymän jäsenyydellä ei ole Vantaan kaupungille tarvetta, sillä VNF ei ole osa kaupungin opetuspalveluiden tuotantoa eikä kaupunki ole lain perusteella velvoitettu kuulumaan kuntayhtymään.

Vantaan kaupungin tietoon on tullut, että myös muissa vähemmistönä olevissa jäsenkunnissa on käyty keskustelua kuntayhtymästä eroamisesta.

Hangon kaupunginhallitus on 27.11.2023 päättänyt ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että Hangon kaupunki eroaa kuntayhtymästä 1.1.2025 lukien. Siuntion sekä Kirkkonummen kunnanhallitusten (27.11.2023 ja 4.12.2023) esityslistoilla on vastaavat esitykset.

Espoon kaupunginhallitus on 4.12.2023 päättänyt ehdottaa valtuustolle, että Espoon kaupunki eroaa kuntayhtymästä 1.1.2025 alkaen, mikäli jäsenmaksu vuodelle 2024 nousee yli 10 prosenttia tai Espoon tulisi osallistua investointien rahoittamiseen.

Kuntayhtymän perussopimuksen 22 §:ssä todetaan, että mikäli jäsenkunta eroaa kuntayhtymästä, siirtyy osajäsenyyteen tai aikaisempaa suppeampaan osajäsenyyteen, sille suoritetaan yhtymäkokouksen päätöksellä kunnan osuus peruspääomasta tai osa siitä. Mikäli muut kunnat eivät lunasta eroavan jäsenkunnan pääomaosuutta, alennetaan peruspääomaa. Korvaus peruspääomaosuudesta suoritetaan tasasuuruusina erinä 10 vuoden aikana eron voimaantulosta lukien. Vantaan osuus kuntayhtymän peruspääomasta on 12 773,43 euroa.

Kaupunginhallitus 11.12.2023 § 7

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle, että Vantaan kaupunki eroaa Samkommunen för Västra Nylands folkhögskola -kuntayhtymästä 1.1.2025 lukien.

Hyväksytään ja tarkastetaan pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Kaupunginvaltuusto 11.12.2023 § 5

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään, että Vantaan kaupunki eroaa Samkommunen för Västra Nylands folkhögskola -kuntayhtymästä 1.1.2025 lukien.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Muutoksenhakuohje: 1. Valitusosoitus

Lisätiedot:

Ruotsinkielisten palveluiden johtaja Anders Vikström, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)